

NOVETATS EDITORIALS SOBRE UN ESTAT QUE ESTRENA INDEPENDÈNCIA

L'infern sudanès

La biografia d'una cooperant britànica que es va casar amb un líder rebel del sud i el testimoni d'un nen refugiad mostren les diferents realitats d'un país devastat per dècades de fam i guerra civil.

PER ANNA ABELLA

Aher Arop Bol tenia 3 o 4 anys quan a collibè del seu oncle va entrar el 1987 en el que seria el seu primer camp de refugiats, a Etiòpia, fugint de la guerra civil del Sudan. Aviat es va quedar sol i fins que va poder trobar la seva família van passar 15 anys de fam, massacres, morts, patiments i supervivència recurrent 6.400 quilòmetres a través de Kenya, Tanzània, Malawi, Moçambic i Zimbàbue fins a Sud-àfrica.

A Pretòria va aconseguir començar una nova vida i va decidir escriure la seva aventura africana per poder pagar els seus estudis de Dret i els dels seus dos germans petits, avui en un internat d'Uganda. La publicació d'*El nen perdut que sabia el que volia* (La Campana), que en castellà edita Destino amb el títol *En el infierno anida la ternura*, coincideix amb la proclamació oficial, ahir, del Sudan del Sud com a Estat independent després de dècades de guerra civil i lluites tribals amb el Nord, majoritàriament àrab i controlat pel Govern islàmic de Khartoum. No obstant, des que el gener passat la secessió es va aprovar en un referèndum avalat per l'ONU amb el 99% dels vots, la violència encara no ha parat.

Segons Aher Arop Bol, «és el rebuig a l'altre el que, durant segles, ha causat la guerra al Sudan», a més de «l'enveja, la ignorància i el fanatisme religiós». El llibre d'aquest jove sudanès no és l'única novetat editorial sobre els secrets d'aquest país, on l'herència de guerra supera els

dos milions de morts, quatre milions de desplaçats i més de 25.000 nens separats de les seves famílies.

La prestigiosa periodista Deborah Scroggins, autora de reportatges sobre el Sudan i el Pròxim Orient que li han valgut diversos premis als EUA, publica *La guerra de Emma* (Marbot), polèmica biografia de la cooperant britànica Emma McCune que, segons l'autora, «va escandalitzar cooperants i diplomàtics de la regió casant-se amb un senyor de la guerra local i anant a viure amb ell i els seus homes a una caserna plena d'armes». El nom d'aquest líder rebel de l'Exèrcit Popular d'Alliberament del Sudan (EPLS) és Riek Machar, vicepresident des del 2005 del Sudan del Sud, terra de tradició africana, influenciada pel cristianisme i amb rics jaciments de petroli envejats pel Nord.

Segons l'opinió de Scroggins, McCune era una aventurera sensibilitzada per les campanyes de Bob Geldof contra la fam al Sudan i Etiòpia del 1984 i el 1985. «però va ser el romanticisme el que la va atraure cap a l'Àfrica», afegeix. De fet, la primera cita amb Machar va ser un amor a primera vista i aquella nit ja van dormir junts. Ella es va casar amb ell tolerant la poligàmia, permesa per la seva tribu (Machar tenia una esposa sudanesa i tres fills) i malgrat perdre la feina a l'oenagè canadenc Street Kids International, que va considerar que implicar-se en la causa rebel del Sudan del Sud significava perdre la imparcialitat requerida per a la seva feina d'ajuda humanitària en

Homes amb la indumentària tradicional guerrera a Juba, al Sudan del Sud, dimarts passat.

Emma McCune i el seu marit, el líder rebel Riek Machar, el 1992.

EL NEN PERDUT

«Hi ha gent que necessita odiar»

El petit Aher Arop Bol va sentir la fortor dels cossos massacrats, va esquivar les bales de les metralladores del Govern del Sudan del Nord i va veure companys d'infortuni caure sota les seves bombes. Sap què és sentir-se tan feble per la fam que la vista estornabrosa i no et pots aixecar sense marejar-te. I és conscient que podria haver acabat sent un nen soldat a més d'un nen perdut.

Estava sol, com altres desenes de nens com ell, separats per la guerra de les seves famílies. Però entre ells tenien «una política que sempre va donar bon resultat: 'El que és teu és meu'». I així, comparant menjar, diners i roba i ajudant

se mútuament molts van sobreviure. Però Aher volia un futur i sabia que necessitava educació. Va superar totes les traves i es va treure la secundària.

«Sempre hi ha gent que necessita odiar algú», afirma. Pel camí va trobar miserables, lladres, extorsionadors i funcionaris corruptes i mesquins, però van ser molts més els desconeixuts que desinteressadament el van ajudar quan anava cap a Sud-àfrica. Viatgers, professors, policies, fins i tot captaires, li van donar diners, consells i ajuda. La casualitat va fer que a Pretòria sabés que els seus pares encara eren vius. 15 anys després va deixar de ser un nen perdut.

un lloc «pitjor que qualsevol infern de la terra».

McCune va fer dels nens soldat la seva crpada personal i va realitzar una tenaç tasca creant escoles al sud, anant de poblat en poblat amb la seva motxilla plena de material escolar, sense dubtar a endinsar-se en zones perilloses. Va agafar malària, disenteria i altres malalties que la van debilitar, va suportar dures condicions als camps militars i de refugiats i els atacs de milícies àrabs i faccions rivals, però va ser un accident de trànsit a Nairobi (Kenya) el que va acabar amb la seva vida, amb només 29 anys i embarassada de cinc mesos.

A Emma McCune se la va qualificar de «futura primera dama, concubina, espia, heroïna», «alegre, audaç, tossuda», «glamurosa i idealista». Scroggins recopila opinions dels que la van conèixer —la seva mare, amics, soldats rebels, cooperants, el mateix Machar—: «Uns l'admiraven per la seva desimboltura; altres la consideraven perillosament ingènua», «fora de lloc entre matances i fams» i «una noia molt mona però amb massa afany de protagonisme».

Fantasies romàntiques

La història d'Emma, evidentment, va cridar l'atenció de Hollywood. Però la pel·lícula, basada en el llibre de Scroggins i que anava a protagonitzar Nicole Kidman, va quedar en l'aire a causa de les crítiques del germà de McCune per la imatge d'Emma que dona la periodista, que insisteix en la seva debilitat pels homes negres i en les seves aventures sexuals. I encara que, diu, «es va entregar a les seves fantasies romàntiques i es va internar darrere de Riek [Machar] en aquella guerra fosca i embolicada», diu: «Emma tenia grandesa. No era una persona ordinària». I com la mateixa Emma va dir: «El meu cor i la meua ànima són sudanesos». ■